

Udvalg for skole og ungdomsuddannelse

Den 3. juni 2020

Tosprogsområdet i Furesø Kommunes skolevæsen

Hidtidige strategier og indsatser

Hidtidige strategier og indsatser

Gennem de sidste 10 år har tosprogsområdet været genstand for stor opmærksomhed. De politiske visioner og målsætninger er blevet omsat til konkrete indsatser ude på skolerne i den enkelte klasser og/eller ift. grupper af elever eller enkelte elever.

De hidtidige strategier og indsatser kan samles i fire kronologiske dele:

1. Arbejdet med *Udviklings- og kvalitetsprojekter på skole- og dagtilbudsområdet i 2013 - 2013*
2. Arbejdet med *Resultatindikatorer 2014 – 2017*
3. *Strategien for børn og elever med flere sprog & budget 2016 – 2019*
4. Byrådets arbejdsprogram 2018 – 2021 og afrapporteringen på pkt. 3.6. *Løft af elever, der har svært ved indlæring*

I det følgende gives i skematisk form en oversigt over omdrejningspunkterne og indsatserne i de enkelte dele af arbejdet fsva. tosprogsområdet.

Politisk vision og målsætning

Udviklings- og kvalitetsprojekter i 2012 – 2013:
• **Bedre udbytte af skolegangen for de tosprogede elever:**

Forskellen mellem tosprogede og dansksprogede elevers gennemsnitskarakter ved Folkeskolens Afgangsprøve skal reduceres med følgende effektmål:

- max. karakterforskel i 2012: 2,0
- max. karakterforskel i 2013: 1,7
- max. karakterforskel i 2014: 1,4
- max. karakterforskel i 2015: 1,0

Resultatindikatorer 2014 - 2017
Resultatet ved Folkeskolens afgangsprøve:

- Karaktergennemsnittet ved folkeskolens afgangsprøve for de tosprogede elever skal forbedres med 0,2 karakterpoint/årligt.
- Karaktergennemsnittet ved folkeskolens afgangsprøve for de tosprogede drenge skal forbedres med 0,33 karakterpoint/årligt.

Disse resultatindikatorer blev 2017 erstattet af skolereformens målsætninger

Delmål på skoleområdet

- At tosprogede børn tilegner sig tilstrækkelige danskundskaber til at indgå i aktiviteter og læreprocesser
- At vi har kendskab til og respekt for hinanden
- At pædagoger og lærere er ambitiøse på alle børns vegne, at de stiller lige høje krav til børn med flere sprog som til alle andre, og at de danner de samme relationer til dem som til de andre børn
- At vi målrettet støtter de tosprogede børn, der har brug for det
- At tosprogede forældre inddrages i arbejdet med at skabe optimale udviklingsbetingelser for deres børn
- At tosprogede børn indgår i generelle sociale fællesskaber på tværs af etnicitet

Konkrete indsatser m.m. på skoleområdet (udvalgte)

Indsatser rettet direkte mod eleven:

- Turboforløb på 4. og 7. klassesetrin
- Lektietilbud gennem hele skoleforløbet
- Systematisk evaluering og opfølgning af resultaterne på diverse test mm. i dagtilbuddene, i FFO'en, indskolingen, mellemtrinnet og overbygningen

Indsatser rettet mod personalet:

- Turbokursus til lærere i overbygningen om DSA på 2 skoler (LLV & SØ)
- Turbokursus til lærere på mellemtrinnet om DSA på 5 skoler (Stavn. Lyng. Sol. LLV & SØ)
- Kursus til FFO-personale om sprogligt arbejde
- Arbejde med overgange og forældreinddragelse i samarbejdet med ministeriets Tosprogs-Taskforcen

Indsatser rettet mod forældre:

- Introduktion til tosprogede forældre i skolen med viden om dansk skolekultur og forventningsafstemning om roller, indsats og opbakning
- Fokus på at tosprogede forældre inddrages i arbejdet med at skabe optimale udviklingsbetingelser for deres børn

Strategien for børn og unge med flere sprog & Budget 2016 - 2019

Politisk vision og målsætning

- Som led i Buget 2016 – 2019 afsætter Byrådet 600.000 kr. årligt til *Styrket indsatser ift. tosprogede børn og elever*
- I juni 2017 vedtages en *Strategi for børn og unge med flere sprog*

Tre strategiske hovedspor & delmål i arbejdet med Børn og unge med flere sprog

Børns og unges sproglige udvikling

- Sproglig udvikling gennem synlige læringsmål gennem hele barnets liv
- Tilstræbelse af læringslighed
- Kvalificering af det inkluderende pædagogiske sprogmiljø

Samarbejde med forældre

- Aktiv inddragelse af familiens ressourcer i alle familier ved start i dagtilbud og skole/ FFO
- Åben og ligeværdig dialog med alle forældre i dagtilbud og skole/ FFO
- Samarbejde med forældre om barnets læring, herunder sproglig udvikling

Styrket faglighed og personalets kompetenceudvikling

- Personalet har et grundlæggende kendskab til sprogudvikling og identitetsdannelse
- Personalet har adgang til resourcepersoner, som kan varetage sparring/ coaching om sproglig udvikling, herunder i dansk som andetsprog samt interkulturel pædagogik

Udvalgte indsatser m.m. på skoleområdet

Dagtilbuddenes og forældrenes viden om børn med behov for særlige indsatser videregives til den kommende skole/ ffo

Det afklares om barnet har brug for DSA-indsatser i skolen: Eleverne får supplerende undervisning i dansk som andetsprog som del af den almene undervisning Basisundervisning i dansk for nyankomne børn og unge

Alle børn sprogvurderes i børnehaveklassen

Indsatserne justeres løbende igennem skoleforløbet. Der udarbejdes årligt individuelle elevhandleplaner med læringsmål

Tilbud om hjælp til opstart af fritidsaktivitet gennem Furesø Fritidsvejledning for børn/ unge, der ikke er foreningsaktive

Nationale tests i dansk som andetsprog for elever på 5. og 7. klassetrin. Systematisk opfølgning af dsa-vejledere herunder fx holddeling, lektiehjælp, målrettede undervisningsforløb og prøveforberedelse

Arbejdsprogrammets pkt. 3.6

Løft, af elever der har svært ved indlæring

Konkrete forslag & målsætninger i AP som relaterer sig til tosprogsområdet

Øget og mere forpligtende samarbejde med forældre

Seminarer og foredragsaftener for forældre med ikke-vestlig baggrund om betydningen af gode skoleresultater og dansk skolekultur

Fokus på læringsformer, læringsstile og relationer mellem lærer/elev

Ekstra-kurser i dansk og matematik samt lektiehjælp

Beslutninger i UDF vedr. afrapportering

- At skolerne fortsat udvikler skole-hjem-samarbejdet med fokus på elevernes læring og med udgangspunkt i et ressource-mindset.
- At der i forbindelse med implementeringen af AULA holdes workshops for nyankomne forældre med flere sprog, forældre med børn i basisklasser samt forældre, der er udfordret i at bruge den digitale kommunikationsplatform på alle skoler.
- At der indhentes viden fra andre kommuner, der har gjort sig erfaringer med seminarer /foredrag for nyankomne forældre med flere sprog i samarbejde med foreninger og at udvikle et koncept, som skal afprøves på én af skolerne med basishold.
- At forvaltningen inddrager de etniske foreninger i Furesø Kommune med input til udviklingen af et øget og mere forpligtende samarbejde med forældre.
- At skolerne fortsætter med at udvikle alsidige og anvendelsesorienterede læringsmiljøer med fokus på den differentierede undervisning og inkluderende praksis i almenundervisningen ift. at løfte elever, der har svært ved indlæring.
- At Furesø Skolevæsen fortsat skal prioritere at gå nye veje ift. at udvikle kreative og alsidige læringsmiljøer.
- At der skabes et større kendskab blandt lærere og pædagoger om Ungdomsskolens tilbud om lektiehjælp og forløb til løft, af elever der har svært ved indlæring.

FURESØ
KOMMUNE

Handlingsplan til Integrationspolitikken 2018 - 2021

Etablering af "buddyfamilier" til familier, der har behov for et socialt netværk og sparring i dagligdagen

Aktiv inddrage familiens ressourcer i dagtilbud og skole/FFO

Styrke samarbejde med forældre om barnets læring og trivsel

Sikre et tættere samarbejde med nyankomne flersprogede forældre herunder forældre med flygtningebaggrund i dagtilbud og skole/FFO på tværs af forvaltninger

Styrke samarbejdet mellem skole, hjem og fritid

Handlinger & aktiviteter på skoleområdet:

- Med udgangspunkt i seneste forskning og evaluering af indsatser i pilotprojektet: "Styrkelse af skole-hjem-samarbejdet med nyankomne flersprogede familier og familier med minoritetsbaggrunde" udvikles nye praksisser for skole-hjem-samarbejdet (med udgangspunkt i et resourcesyn). Endvidere videndeles om resultaterne af indsatserne mellem skolerne ift. indsatser i pilotprojektet:
  - Trivselsgrupper
  - Før-møder inden forældremøderne
  - Samtale-lektier
  - Barnets bog
  - Skole-hjem-vejleder
  - Nye måder at holde forældremøder på
  - Kommunikation til flersprogede forældre via SMS
- Styrkelse af skole-hjem-samarbejdet i perioden, hvor børnene starter i FFO i overgangen fra børnehaven
- Workshops for alle forældre, der skal understøttes i at anvende den digitale kommunikations platform AULA
- Udarbejde velkomstguide til nyankomne forældre i skoler og FFO i Furesø Kommune på flere sprog, herunder udarbejde en spørgeguide, der kan anvendes af medarbejderne under selve modtagelsessamtalen med fokus på barnets og forældrenes ressourcer.
- Udvikle forældre-venskabsordning, hvor nyankomne flersprogede forældre bliver sat sammen med forældre fra skolen. Pilotprojekt på udvalgt skole.
- Kendskabet til Fritidsvejledningen og fritidspasset styrkes blandt skolernes medarbejdere via Åben-skole-nyhedsbrevet, informationsmateriale til alle medarbejdere og ved at Fritidsvejledningen deltager på relevante medarbejdermøder på skolerne & Fritidsvejledningen skal deltage på et møde med årgangsteamet på 1. klasseårgange på alle skolerne i første halvår af skoleåret for at sikre en tidlig indsats ift., at alle børn med behov for fritidsvejledning får kendskab og tilbudt muligheden.
- Forældremøder i samarbejde med etniske foreninger for nyankomne forældre med flere sprog
- Der etableres et netværk af frivillige "brobyggere" i foreningslivet
- Der nedsættes tværorganisatorisk arbejdsgruppe, der har til formål at styrke samarbejdet mellem skole, hjem og fritid. Arbejdsgruppen skal løbende udarbejde anbefalinger til, hvordan udsatte børn og flersprogede børn (herunder nyankomne børn) udvikler deres faglige, personlige og sociale kompetencer

De tosprogede elever – bag om tallene

Gruppen af tosprogede elever er en sammensat gruppe bestående af elever der enten for nyligt er kommet til landet, hvor nogle kan have flygtningebaggrund, være familiesammenført eller være tilflyttere fra et andet EU-land, eller elever med dansk statsborgerskab, men som kommer fra hjem hvor fællessproget er et andet end dansk.

Ved afslutningen af skoleåret 2018/19 var der 79 tosprogede elever, som havde mulighed for at gå til folkeskolens afgangseksamen. Ud af disse er der 3 elever (alle elever i specialklasser), som ikke gik op til afgangseksamen. Nedenstående statistik omfatter derfor 76 elever i alt. Det samlede karaktergennemsnit for disse 76 elever er 5,4.

Af nedenstående to tabeller fremgår, at de tosprogede elevers resultat ved Folkeskolens Prøver er afhængigt af statsborgerskab og modersmål

Statsborgerskab	Antal	Karaktergns.
Danmark	52	5,8
Øvrige Europa ex. Tyrkiet	6	5,2
Tyrkiet	6	4,9
USA	1	8,0
Resten af verden	11	3,3
I alt	76	5,4

Modersmål	Antal	Karaktergns.
Tyrkisk og kurdisk	29	4,4
Arabisk	10	4,3
Øvrige ikke-europæiske sprog	17	5,7
Europæiske sprog	20	7,0
I alt	76	5,4

Hvad peger forskningen på ift. *mindset* & ressourcesynet på flersprogethed

Colin Baker har forsket i *tosprogethed* og følgende pointer kan fremhæves (Colin Baker, 2011)

- **To eller flere sprog udgør en integreret ressource for tænkning(...)**
- ***Translanguaging* betyder at man skaber mening og lærer gennem brug af to eller flere sprog**

I en forskningskortlægning fra Clearinghouse fra 2016 konkluderes at:

- **Forældresamarbejde baseret på et mangelsyn ('ressourcesvage') fastholder forældre i en passiv rolle**

Hvad peger forskningen på ift. børn og unges sproglige udvikling (1/2)

Sproget er fundamentalt nødvendigt for alle mennesker for at kunne kommunikere med omverdenen, ligesom det spiller en vigtig rolle i forhold til dannelse af personlig identitet og selvforståelse. Desuden tilegnes og udfordres ny viden oftest gennem sproget.

Forskningen peger på, at:

- **En tidlig og systematisk sproglig indsats er vigtigt i forhold til barnets personlige, sociale og faglige progression**
- **En tidlig indsats er afgørende for læringslighed blandt børn og unge. Det, der sker – eller ikke sker – i de tidligste leveår, giver varige muligheder og begrænsninger** (Heckmann 2006/ Rådet for børns læring, 2017)

En tidlig indsats, der styrker børns generelle sproglige udvikling, og indsatser målrettet børn med sproglige udfordringer er derfor afgørende. Det samme gælder sprogpædagogiske miljøer i dagtilbud, FFO og skoler af høj kvalitet.

Hvad peger forskningen på ift. børn og unges sproglige udvikling (2/2)

- Et godt sprog er centralt for børns udvikling, trivsel og læring, fordi børn bl.a. bruger deres sprog til:
  - at forstå verden omkring sig
  - at udtrykke tanker, behov og følelser
  - at få kontakt og til at lege med andre
  - at være nysgerrige og lære sig nye færdigheder

Dermed påvirker børns sproglige færdigheder gensidigt børnenes sociale og kognitive udvikling og trivsel i fællesskabet.

- Jo tidligere sproglige vanskeligheder bliver opdaget, jo nemmere er de at rette op på
- Børns sproglige udvikling i en tidlig alder (ca. 2 år) forudsiger senere læse- og skrivekompetencer

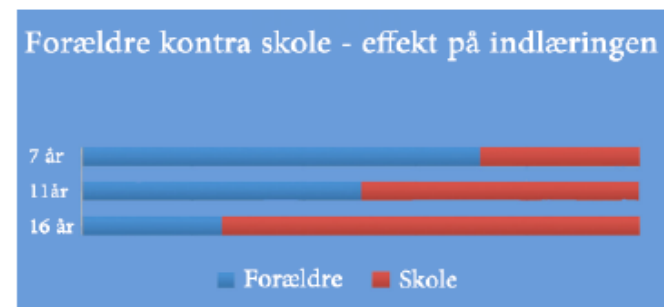
Kilder:

- Bleses, D., Makransky, G., Dale, P. S., Højen, A., & Aktürk Ari, B. (2016). Early productive vocabulary predicts academic achievement 10 years later. *Applied Psycholinguistics*.
- Bleses, D., Højen, A., Jensen, P., Dybdal, L., & Andersen, T. (2017). Metaanalyse af pædagogiske indsatser til at styrke det sproglige læringsmiljø for 0-5-årige børn.

Hvad peger forskningen på ift. samarbejdet med forældrene

En kortlægning af forskningen foretaget af DPU i 2017 om *forældreinvolvering og samarbejde, der kan fremme læring hos børn og unge med ressourcesvag baggrund i dagtilbud og skole* peger på:

- **At inddragelse af forældre omkring børn og unges læring og udvikling er afgørende i tilstræbelserne på at udligne læringsulighed**
- **Forældre har en stor indflydelse på elevernes læring i især indskolingen og på mellemtrinnet**

Charles Desforges (2003)

Følgende pointer kan også fremhæves:

- **Alle børn, uanset forældres uddannelsesniveau, kan forbedre deres læringsudbytte, og få mere positive erfaringer i skolen, hvis skole og hjem samarbejder godt** (Thomas Nordahl, 2008)
- **Alle forældre, uanset uddannelsesbaggrund, kan være en ressource for deres børns læring** (Nordahl, Kofoed)
- **Øget forældreinvolvering kan give socialt udsatte børn og unge en bedre kognitiv og social funktion i hjem, dagtilbud og skole** (Dansk Clearinghouses forskningskortlægning, 2016)

Hvad peger forskningen på ift. Styrket faglighed og medarbejdernes kompetenceudvikling

I en SFI undersøgelse fra 2009 om *dagtilbud af høj kvalitet*, konkluderer SFI, at den faktor, der har størst indflydelse på børnenes udvikling, er personalets uddannelse og *'deres indsigt i børnenes udvikling og sensibilitet samt lydhørhed over for børnenes ytringer'*.